

## WYSTAWY CZASOWE W MUZEUM PAPIERNICTWA W 2013 ROKU

### „Grafika Młodych 2013”

Kurator wystawy: mgr Artur Goliński

Okres prezentacji: 7 marca – 20 kwietnia

Patronat honorowy: prof. Piotr Kielan – Rektor Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu

Po raz ósmy prezentowaliśmy w dusznickim młynie papierniczym Grafikę Młodych. Prace studentów z wrocławskiej pracowni Intaglio, kierowanej przez prof. Przemysława Tyszkiewicza, to przegląd twórczości najlepszych i najzdolniejszych. Rok 2013 należał do Marty Zimoń, Agnieszki Karwowskiej oraz Julity Nowosad. Prace artystek, wykonane głównie w technikach druku wklęsłego, przedstawiały zwierzęta o cechach antropomorficznych oraz wynaturzone ludzkie ciała. Odbyły się również warsztaty graficzne dla dzieci i młodzieży. W ten sposób zostało zainicjowane pożądane współdziałanie na linii uczeń – mistrz.



\*\*\*\*\*

## **Wystawa poplenerowa X Pleneru Graficznego Studentów Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu**

Kurator wystawy: mgr Artur Goliński

Okres prezentacji: 12 kwietnia – 20 kwietnia

X Plener Graficzny został zorganizowany pod hasłem: „Dusznicki młyn papierniczy”. Celem plenerów graficznych organizowanych w Muzeum jest tworzenie warunków do rozwijania aktywności twórczej oraz uzdolnień młodzieży, zapoznanie się z bogactwem technik graficznych i poszukiwanie nowatorskiej formy plastycznej dla ukazania walorów architektonicznych dusznickiego młyna papierniczego.

W X Plenerze wzięli udział studenci Wydziału Grafiki Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu pod opieką prof. Przemysława Tyszkiewicza i asystent Agaty Gertchen oraz Artura Golińskiego – kierownika Pracowni Grafiki Muzeum Papiernictwa w Dusznikach-Zdroju. Pierwszy dzień pobytu studentów przeznaczony był na poszukiwanie inspiracji. Pięć kolejnych dni – na realizację prac na zadany temat. W tym samym czasie studenci przeprowadzali warsztaty graficzne dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych powiatu kłodzkiego. Plener zakończył się wystawą prac graficznych.



\*\*\*\*\*

## „Polskie święta państwowe w plakacie”

Kurator wystawy: mgr Jan Bałchan

Okres prezentacji: 26 kwietnia – 20 czerwca

Patronat honorowy: Jerzy Pokój – Przewodniczący Sejmiku Województwa Dolnośląskiego

Ekspozycja prezentowała plakaty wypożyczone ze zbiorów Muzeum Niepodległości w Warszawie. Wszystkie 32 plakaty były oryginalne.

Z czasów PRL-u na wystawie zobaczyliśmy plakaty drukowane z okazji pierwszomajowego Święta Pracy oraz najważniejszego dla tamtego okresu Narodowego Święta Odrodzenia Polski, celebrowanego z wielką pompą przez ówczesne władze państwowe 22 lipca.

W drugiej części ekspozycji zaprezentowano plakaty związane ze świętami zwalczanymi przez rządy komunistyczne, a jednak żywymi w pamięci wielu Polaków, którzy 3 maja i 11 listopada wywieszali flagi narodowe, organizowali różnorodne nieoficjalne spotkania i manifestacje. Święta te zostały przywrócone wraz z przemianami społecznymi na przełomie lat 80. i 90. XX wieku i aktualnie są najważniejszymi wydarzeniami w kalendarzu imprez państwowych. Są to: Święto Narodowe Trzeciego Maja, upamiętniające uchwalenie Konstytucji 3 Maja w 1791 roku, oraz Narodowy Dzień Niepodległości, obchodzony w rocznicę odzyskania przez Polskę niezależnego bytu państwowego w 1918 roku.







\*\*\*\*\*

### **„Portrety Józefa Piłsudskiego w znaku wodnym” – mikrowystawa**

Autor wystawy: Maciej Szymczyk

Okres prezentacji: 26 kwietnia – 22 lipca

W zbiorach Muzeum Papiernictwa znajdują się arkusze z portretem marszałka Józefa Piłsudskiego oraz jego klaczy Kasztanki w znaku wodnym. Obie kartki są pokłosiem współpracy naszej instytucji z Polską Wytwórnią Papierów Wartościowych S.A., a arkusz portretowy Naczelnika Państwa Polskiego powstał w czerpalni Muzeum Papiernictwa na sicie wykonanym przez PWPW S.A.

Ekspozycja została uzupełniona o obiegowy banknot kolekcjonerski o nominale 10 złotych, wyemitowany przez Narodowy Bank Polski w 90. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Jego egzemplarz wypożyczył do Muzeum Maciej Borowski. Na przedniej stronie banknotu widnieje wizerunek Józefa Piłsudskiego. Drugim z prezentowanych eksponatów była pięciomilionówka z Naczelnikiem Państwa Polskiego. Spadek inflacji oraz planowana denominacja spowodowały, że banknot nie został wprowadzony do obiegu. Projekt banknotu można było jednak zobaczyć w dusznickim Muzeum.

\*\*\*\*\*

## „Grafika i sztuka papieru 2013”

Wystawa prac dusznickich gimnazjalistów

Kuratorzy wystawy: mgr Dorota Zielińska-Pytlowany i mgr Artur Goliński

Okres prezentacji: 24 czerwca – 22 lipca

Patronat honorowy: Andrzej Rymarczyk – Burmistrz Dusznik-Zdroju

Od 2010 roku w dusznickim młynie papierniczym organizowane są – w ramach programu nauczania – zajęcia artystyczne dla gimnazjalistów z Miejskiego Zespołu Szkół w Dusznikach-Zdroju. Podczas zajęć uczniowie wykonują artystyczne prace z użyciem masy papierniczej oraz graficzne dzieła w technikach suchej igły, monotypii oraz linorytu. Roczny tok zajęć owocuje czerwcową wystawą czasową prezentującą prace najlepszych. Tegoroczna „Grafika i sztuka papieru” powstała pod okiem Doroty Zielińskiej-Pytlowany oraz Artura Golińskiego. Zaprezentowano na niej przestrzenne rzeźby z papier-mâché, wykonane z połączenia papieru z gipsem, oraz niezwykłą papierową instalację. Przypomnijmy, że zeszłoroczna ekspozycja dusznickich gimnazjalistów tak bardzo spodobała się kierownik Oddziału Medycyny Paliatywnej w Polanicy-Zdroju – pani Małgorzacie Deptule-Meinert, że do dziś ozdobi ścianę Oddziału, umilając pacjentom trudne chwile leczenia.







\*\*\*\*\*

## „Mandala wiatru. Fotografia otworkowa w świecie cyfrowym”

Kurator wystawy: prof. Jerzy Olek

Współpraca ze strony Muzeum Papiernictwa: Krzysztof Jankowski

Okres prezentacji: 27 lipca – 3 września

Podczas pierwszego dnia Święta Papieru we wnętrzach dusznickiego młyna papierniczego została otwarta wystawa ukazująca m.in. prace fotograficzne autorstwa japońskiego artysty Yasu Suzuki „Mandala wiatru. Fotografia otworkowa w świecie cyfrowym”. Artysta zestawił tradycyjne fotografowanie przy użyciu *camera obscura* ze współczesną metodą wydruku wykorzystującą drukarkę cyfrową. Swoje fotografie zaprezentował na ręcznie wykonanym japońskim papierze washi. Tematem jego prac są: cykl, reinkarnacja, symbioza i pokój. Stają się one celem twórczej penetracji. Artysta, definiując swoją sztukę, wiąże ją z „przypadkiem i koniecznością oraz nieustannym poszukiwaniem korzeni, mającym początek w filozofii Wschodu”. Ta podstawowa koncepcja twórcza artysty cementuje się z użytym przez niego tytułem wystawy: „Mandala wiatru...”. Kluczowe słowo *mandala* pochodzi z sanskrytu i oznacza *manda* – ‘naturę’, natomiast *la* – ‘otrzymać’. Używa się jej jako symbolu w ezoterycznych ceremoniach buddyjskich. Dla Yasu Suzuki mandala stanowi rdzeń wszechświata. Ekspozycja stała się zatem swoistym mistycznym widowiskiem, obrazującym podążanie człowieka za Matką Naturą. Oprócz fotografii otworkowych artysta zaprezentował również prace z zakresu sztuki papieru – stosunkowo nowej dziedziny twórczości, korzeniami sięgającej XX wieku. Jej początki są ściśle związane z prekursorami kubizmu – Pablem Picassem i Georges’em Brakiem. Na wystawie zobaczyliśmy tzw. portrety powstałe z koszul Jana Miodka, Wojciecha Malajkata, Korneliusza Pacudy, Jerzego Olka oraz Bogusława Michnika – przyjaciół i gości naszego Muzeum. Ekspozycję uzupełnił warsztat „Reinkarnacja koszuli – koszuli nirwana” w wykonaniu samego mistrza.





\*\*\*\*\*

### **„Trójwymiar linii”**

Kurator wystawy: mgr Dorota Zielińska-Pytlowany

Okres prezentacji: 6 września – 3 listopada

Patronat honorowy: prof. Marcin Berdyszak – Rektor Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu

Wystawa prezentowała zbiory fotografii artysty i teoretyka Jerzego Olka, założyciela znanej wrocławskiej galerii Foto-Medium-Art. Jerzy Olek jest wykładowcą na akademiach sztuk pięknych w Poznaniu i w Gdańsku. Ponadto zajmuje się szeroko rozumianą przestrzenią, szczególnie zwracając uwagę na jej liniowanie, stąd jego fascynacja trójwymiarowością linii, której genezy możemy się doszukiwać w ideogramach trzech japońskich pojęć: przestrzeni, iluzji i pustki. W twórczości artysty japońskie akcenty mają bezpośredni związek z jego częstymi wizytami w Kraju Kwitnącej Wiśni. Inspiracje ogrodami zen – ich prostotą, a zarazem wielowymiarowością – prowadzą Olka do coraz to czystszej sztuki i minimalizmu, ale w kontekście poważnych interdyscyplinarnych pojęć.

Ekspozycja prezentowała zdjęcia linii, pojawiające się w formie znaku, symbolu czy też graffiti na ścianie budynku. Widz został niejako zaproszony do refleksji nad



prostotą odseparowanych od naturalnego kontekstu i zamkniętych w oku obiektywu detali.

Otwarcie wystawy towarzyszył koncert fortepianowy Klary Jachimczak – absolwentki Państwowej Szkoły Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Kłodzku.





\*\*\*\*\*

### **„Zdzisław Milach – grafika”**

Kurator wystawy: mgr Teresa Windyka

Okres prezentacji: 8 listopada – 15 grudnia

Zdzisław Milach urodził się w 1947 roku w Kłodzku. Ukończył grafikę warsztatową w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych we Wrocławiu. Jako artysta grafik współpracował m.in. z Państwowym Instytutem Wydawniczym, Państwowym Wydawnictwem Naukowym, „Czytelnikiem”, „Naszą Księgarnią”, Młodzieżową Agencją Wydawniczą, jak również z Wydawnictwem Ossolineum. Był także naczelnym grafikiem miesięcznika „Magazyn Ilustrowany. Przyjaciółka”. Za swoją twórczość był licznie nagradzany; m.in. w 1985 roku otrzymał I nagrodę w Międzynarodowym Biennale w Sint-Niklaas w Belgii. Zmarł w 2011 roku.

Oprócz ekslibrisów pochodzących ze zbiorów Muzeum Papiernictwa, ekspozycja „Zdzisław Milach – grafika” prezentowała również 53 prace graficzne artysty należące do zbiorów Muzeum Ziemi Kłodzkiej oraz około 20 z prywatnej kolekcji Krysstyny Toczyńskiej-Rudysz, dyrektor Muzeum Ziemi Kłodzkiej w latach 1972–2001. Tematyka ekslibrisów wykonanych techniką cynkografii i linorytu dotyczyła m.in. przyrody i muzyki.

Uzupełnieniem wystawy były fragmenty korespondencji kłodzkiego artysty z Krystyną Toczyńską-Rudysz.

Podczas wernisażu odbyła się prelekcja Andrzeja Znamirowskiego nt. ekslibrisów. Wystawa została przygotowana w ramach cyklu „Młyn Historii 2013”.



\*\*\*\*\*

### **„Das Album – dawne fotografie Dusznik i okolic”**

Współpraca ze strony Muzeum Papiernictwa – mgr Beata Dębowska

Okres prezentacji: 22 listopada – 15 grudnia

22 listopada otworzyliśmy niewielką, ale przedziwną wystawę fotograficzną. Nasz przyjaciel – Piotr Strzałkowski, z wykształcenia informatyk, doktor nauk fizycznych, pracujący w międzynarodowej firmie technologicznej, a z zamiłowania fotograf, podróżnik, tropiciel historii... – przed kilku laty na Podlasiu otrzymał album pełen czarno-białych zdjęć. Okazało się, że fotografie te wykonywał w latach 30. i 40. XX wieku Hans Hoehl – niemiecki lekarz, mieszkaniec Dusznik-Zdroju (niemieckiego Bad Reinerz). Po wojnie w niewyjaśnionych okolicznościach album trafił na Podlasie (zapewne schowany w meblach, które zostały wyszabrowane). Zdjęcia przedstawiają widoki licznych miast na Śląsku, w Niemczech, nad Morzem Śródziemnym. Piotr Strzałkowski postanowił odwiedzić miejscowości ze zdjęć i sfoto-



grafować te same miejsca. Zamiar zrealizował i niedawno wydał książkę pt. *Das Album*, w której przenosi się w epokę Hansa Hoehla oraz opisuje odwiedzane miejsca widziane obecnie.

W Muzeum Papiernictwa pokazaliśmy kilkadziesiąt niepublikowanych dotąd zdjęć, przedstawiających miasta ziemi kłodzkiej i Dolnego Śląska, na których Hoehl uwiecznił nieistniejące już lub zrujnowane budowle. Były również fotografie niszczących w czasach Hoehla obiektów, które zostały przez Polaków odrestaurowane (przykładem jest nasz młyn papierniczy, który w latach 40. podupadał, a dziś jest zadbanym zabytkiem z szansą na miejsce na liście UNESCO). Inna grupa zdjęć to sceny, na przykład kobiety orzące górskie pola krowami (mężczyźni byli na wojnie, konie były kosztowne, a byki albo zjedzono, albo wykorzystywano do reprodukcji, dlatego harówka spadała właśnie na kobiety i krowy). Pokazano również kilka zdjęć z basenu kąpielowego w Polanicy, prezentujących modę kąpielową sprzed wojny – o wiele mniej skąpą niż dzisiejsza. Można było zobaczyć tutejszą ludność sprzed 80 lat w ówczesnych strojach „wyjściowych”, ludowych, ale również... sportowych.





\*\*\*\*\*

### **„Pracownia papieru”**

Komisarz wystawy: mgr Beata Dębowska

**Okres prezentacji: 20 grudnia 2013 – 2 marca 2014**

Ekspozycja prezentowała prace studentów Pracowni Papieru Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi, kierowanej od 16 lat przez jej założycielkę – prof. Ewę Latkowską-Żychską. Asystentką profesor Żychskiej jest dr Magdalena Soboń. Wspomniane artystki stworzyły autorski program, oparty – jak same utrzymują – o osobiste doświadczenia twórcze oraz tradycję dydaktyczną łódzkiej ASP. Zapropowały rozbudowaną formę warsztatów, pozwalającą młodym artystom na eksperymentowanie z tworzywem, jakim jest papier. Konsekwencją tych działań są m.in.: tkanino-papiery i kompozycje z papieru. Podczas wernisazu odbył się świąteczny koncert chóru „Makrotumia”.

Wystawa została przygotowana w ramach cyklu „Młyn Historii 2013”.



\*\*\*\*\*

**Źródła:**

- strona internetowa Muzeum Papiernictwa <[www.muzeumpapiernictwa.pl](http://www.muzeumpapiernictwa.pl)>,
  - relacje pracowników Muzeum,
  - artykuły prasowe,
  - ewidencja wystaw czasowych prowadzona przez Dział Naukowo-Oświatowy Muzeum.
- Autorzy fotografii:** Artur Goliński, Dorota Zielińska-Pytlowany.



## Wykaz pracowników Muzeum Papiernictwa zatrudnionych w 2013 roku

1. Jan Bałchan kustosz, kierownik Działu Papiernictwa Współczesnego
2. Agnieszka Chudziak specjalista ds. organizacji
3. Agata Daniel kierownik Działu Produkcji Papieru Czerpanego
4. Beata Dębowska kustosz, kierownik Działu Historii Dusznik-Zdroju
5. Robert Fabia ogrodnik/konserwator
6. Krystyna Gajowska rzemieślnik obróbki papieru
7. Sławomir Gawron pracownik interwencyjny od 18.03.2013
8. Artur Goliński adiunkt muzealny, kierownik Pracowni Grafiki
9. Wiesława Hajkowska opiekun ekspozycji
10. Danuta Hochhaus sprzedawca
11. Jadwiga Janicka starsza księgowa
12. Janusz Janiszewski główny księgowy
13. Krzysztof Jankowski wolontariusz od 24.06.2013 do 31.08.2013, specjalista ds. organizacji, promocji, reklamy od 1.09.2013
14. Dagmara Kacperowska adiunkt muzealny
15. Józef Kapica specjalista ds. maszyn i urządzeń papierniczych
16. Ewa Kłonowska adiunkt muzealny
17. Czesław Licholat specjalista czerpalnik papieru
18. Krzysztof Matejak stażysta od 1.03.2013 do 30.08.2013
19. Ilona Midura specjalista ds. marketingu i sprzedaży
20. Regina Mierzewska sekretarka
21. Marta Nowicka adiunkt muzealny
22. Edward Płachytka rzemieślnik czerpalnik papieru
23. Joanna Seredyńska zastępca dyrektora Muzeum Papiernictwa
24. Katarzyna Skowron specjalista ds. organizacyjnych
25. Przemysław Solawa ogrodnik/konserwator/czerpalnik
26. Jadwiga Stakuń stażysta-50+ od 6.05.2013 do 5.11.2013
27. Dorota Stojanowska-Ciastek specjalista ds. finansów, administracji i planowania od 10.06.2013
28. Beata Sypek rzemieślnik obróbki papieru
29. Maciej Szymczyk dyrektor Muzeum Papiernictwa

- |                                      |  |
|--------------------------------------|--|
| 30. Dorota Tryniecka                 | pracownik gospodarczy                                      |
| 31. Urszula Wasielewska              | sprzedawca   |
| 32. Teresa Windyka                   | starszy kustosz, kierownik Działu Historycznego            |
| 33. Karolina Wołoszyn-<br>Cymbalista | specjalista ds. organizacji                                |
| 34. Dorota Zielińska-<br>Pytlowany   | adiunkt muzealny, kierownik Działu Naukowo-<br>Oświatowego |
| 35. Katarzyna Zielonka               | wolontariuszka od 1.07.2013 do 31.07.2013                  |

*oprac. Regina Mierzewska*

<b>Wyciąg ze statystyki 2013 roku</b> (w nawiasach dane z 2012 roku)	
Ogólna liczba zwiedzających	58 420 osób (59 319 osób)
Uczestnicy lekcji muzealnych	12 284 osoby (11 540 osób)
Uczestnicy warsztatów dla indywidualnych turystów	4303 osoby (3574 osoby)
Wystawy czasowe otwarte w siedzibie Muzeum	10 (11)
Liczba innych instytucji, w których prezentowano wystawy z Muzeum Papiernictwa	9 (13)
Prezentacje Muzeum i pokazy czerpania papieru na imprezach zewnętrznych	24 (19)
Zbiory muzealne powiększono o	26 obiektów (158 obiektów)
Księgozbiór powiększono o	64 pozycje (33 pozycje)
Liczba arkuszy papieru czerpanego	49 853 (40 399)
Liczba kopert	15 293 (14 605)
Muzeum w programach telewizyjnych i radiowych	ponad 105 razy (około 105 razy)
Muzeum w informacjach prasowych, katalogach i informatorach	ponad 235 razy (ponad 250 razy)
Liczba wydawnictw własnych	22 (29)





## Informacje dla Autorów

- Redakcja „Rocznika Muzeum Papiernictwa” przyjmuje wyłącznie teksty niepublikowane.
- Wszystkie teksty są recenzowane przez specjalistów. Po uzyskaniu pozytywnej recenzji Redakcja podejmuje ostateczną decyzję o przyjęciu tekstu do druku.
- Artykuły przeznaczone do Rocznika nie powinny przekraczać 20 stron maszynopisu znormalizowanego (1 arkusza wydawniczego), w uzasadnionych przypadkach 25 stron. Dalsze zwiększenie objętości tekstu przez Autora wymaga wcześniejszego uzgodnienia z Redakcją.
- Do objętości artykułu nie jest wliczane streszczenie autorskie nieprzekraczające 2000 znaków, które należy przekazać Redakcji wraz z ostateczną wersją artykułu. Streszczenia są przeznaczone do przetłumaczenia na języki obce i zostaną zamieszczone pod tekstem artykułu.
- Redakcja zastrzega sobie prawo skracania tekstów oraz wprowadzania zmian po uzgodnieniu z Autorem.
- Do artykułu, jeśli tematyka na to pozwala, należy dołączyć zdjęcia i/lub ilustracje w liczbie uzgodnionej z Redakcją.
- Jeżeli ilustracje chronione są prawami autorskimi, należy dostarczyć pisemną zgodę autora lub właściciela ilustracji na ich reprodukcję. Odpowiedzialność wynikającą z naruszenia praw autorskich i praw wydawniczych ponosi Autor.
- Składane do Redakcji recenzje nie powinny przekraczać 10 stron maszynopisu znormalizowanego (0,5 arkusza wydawniczego).
- Recenzje powinny (poza szczególnie uzasadnionymi przypadkami) dotyczyć publikacji wydanych nie dawniej niż w ciągu ostatnich dwóch lat; w opisie dzieła recenzowanego prosimy podawać ISBN i/lub ISSN.
- Autorzy proszeni są o podanie następujących danych personalnych: tytuł i stopień naukowy, miejsce pracy wraz z dokładnym adresem, adres do korespondencji, numer telefonu i adres poczty elektronicznej. Powyższe dane przeznaczone są jedynie do wiadomości i na potrzeby Redakcji.
- Po ukazaniu się publikacji Autorzy artykułów otrzymują bezpłatnie 1 egz. czasopisma oraz 10 nadbitek własnego artykułu.
- Autorzy recenzji i krótkich not otrzymują 1 egz. czasopisma (nie otrzymują nadbitek).
- Materiały do bieżącego tomu Rocznika należy nadsyłać do dnia 15 lipca.
- Materiałów niezamówionych Redakcja nie zwraca.
- Jeżeli w pracy nad tekstem uczestniczyło kilku Autorów, Redakcja wymaga ujawnienia ich wkładu w powstanie publikacji, z podaniem afiliacji oraz kontrybucji, tj. informacji kto jest autorem koncepcji, założeń, metod, protokołu itp. wykorzystywanych przy przygotowaniu tekstu. Odpowiedzialność za całość opracowania ponosi osoba przekazująca materiał do publikacji.

- Redakcja informuje, że „*ghostwriting*”, „*guest authorship*”, czyli nieujawnianie nazwisk autorów, którzy wnieśli istotny wkład w powstanie publikacji albo w inny sposób przyczynili się do jej powstania (ghostwriting) lub przypisanie autorstwa osobie, która nie przyczyniła się do powstania publikacji (guest authorship) są niezgodne z prawem (**podstawa prawna**: art. 16 pkt 1 i 2 ustawy z 4.02.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, *Dziennik Ustaw* 1994 r., Nr 24, poz. 83), stanowią ponadto przejaw nierzetelności naukowej. Wszelkie wykryte przypadki takiego postępowania będą demaskowane, włącznie z powiadomieniem odpowiednich podmiotów (instytucje zatrudniające Autorów, towarzystwa naukowe, stowarzyszenia edytorów naukowych itp.).
- Jeżeli badania wykorzystywane w publikacji były przeprowadzane w ramach projektów badawczych albo pod auspicjami instytucji (ośrodków) naukowych lub naukowo-badawczych, Redakcja powinna uzyskać informację o źródłach finansowania publikacji, wkładzie instytucji, stowarzyszeń i innych podmiotów (tzw. „*financial disclosure*”).
- Redakcja będzie dokumentować wszelkie przejawy nierzetelności naukowej, zwłaszcza łamanie i naruszanie zasad etyki obowiązujących w nauce.

#### **Wskazówki techniczne**

- Teksty artykułów prosimy składać w programie Microsoft Word.
- Załączone tabele i wykresy powinny być opracowane w programie Microsoft Excel.
- Materiały ilustracyjne powinny być opisane, ponumerowane, a na marginesie wydruku należy zaznaczyć propozycję ich umieszczenia w tekście. Redakcja zastrzega sobie możliwość przesunięcia poszczególnych ilustracji i dostosowania ich lokalizacji w tekście artykułu do wymogów wydawniczych.
- Teksty należy składać w formie wydruku oraz w wersji elektronicznej (CD-ROM lub w formie pliku przesłanego pocztą e-mail na adres Redakcji). Ilustracje do tekstu należy dostarczyć w formie elektronicznej na płycie CD lub przesłane na adres e-mail w formacie .jpg, .bmp lub .tif w rozdzielczości 300 dpi.
- Należy zachować podwójny odstęp między wierszami (ok. 30 wierszy na stronie), margines ok. 2,5 cm.
- Prace redakcyjne i edytorskie oraz formatowanie i łamanie tekstu artykułu odbywają się na etapie wydawniczym. W związku z tym prosi się Autorów o nieformatowanie przekazywanego tekstu (wyjątek stanowi formatowanie tabel i wykresów), oraz nie dzielenie wyrazów w tekście.
- Na wstępie maszynopisu (u góry z lewej strony) należy zamieścić imię i nazwisko Autora (bez podawania tytułów naukowych), pod spodem miasto zamieszkania lub miejsce pracy Autora, w kolejnej linii wyśrodkowany tytuł artykułu (bez kropki na końcu).
- Tekst właściwy powinien być napisany jednym krojem pisma (w zasadzie czcionką prostą) o nieziennej wielkości, bez pogrubień i podkreśleń, ze sta-

łym odstępem między wierszami, bez wprowadzania twardego znaku podziału wiersza i znaku podziału strony. Prosi się o niestosowanie jakiegokolwiek formatowania akapitu, odstępów między akapitami, wcięć, wysunięć itd.

- Cytaty zarówno w tekście, jak i w przypisach należy ujmować w cudzysłów. Cytaty pochodzące z literatury obcojęzycznej zamieszczane w tekście właściwym powinny występować w polskim przekładzie, cytaty w przypisach należy zamieszczać w języku oryginału. Z wyjątkiem prac z dziedziny lingwistyki i pokrewnych należy unikać przesycenia tekstu zbędnymi cytatami.
- Używanie skrótów powinno być ograniczone do minimum. Dopuszczalne są skróty powszechnie przyjęte w języku polskim, takie jak: m.in., np., nr, ul., itd., itp., tzw.
- Uważane jako powszechnie jasne są skróty przyjęte przez polski układ miar i wag, takie jak: kg, km, cm oraz skrót zł. (gr.) na określenie polskiej waluty.
- Dopuszczalne są skróty pochodzące z języków obcych odnoszące się do zagranicznych środków płatniczych, jednak przy pierwszym ich zastosowaniu należy podać pełną nazwę waluty w języku polskim, np.: talar Rzeszy (Rtlr.).
- Skróty nazw własnych muszą być bezwzględnie przy pierwszym ich użyciu rozwinięte, np.: Korpus Ochrony Pogranicza (KOP), Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR), Armia Krajowa (AK) itd. Zasadzie tej podlegają również nazwy państw, np.: Niemiecka Republika Demokratyczna (NRD), Związek Radziecki (ZSRR) itd. W dalszej części tekstu można używać wcześniej wyjaśnionych skrótów uznając je za w pełni zrozumiałe: KOP, PZPR, AK, NRD, ZSRR itd.
- Wyjątkiem niewymagającym rozwinięcia są skróty przyjęte w polskiej oraz międzynarodowej terminologii w publikacjach naukowych, w szczególności będące częścią nazwy własnej, np.: Waffen SS, albo traktowane w całości jako nazwy własne, np.: samochód marki Fiat albo marki BMW, samolot PZL (w nazwie, np. PZL „Karaś”), okręt ORP „Błyskawica” itd.
- W wypadku skrótów obowiązują formy przyjęte w najnowszym wydaniu Słownika Języka Polskiego.
- W wypadku nazw odnoszących się do niepolskich organizacji, w tekście obowiązuje pełna nazwa w języku polskim, natomiast skrót nazwy może być podawany w języku oryginału, np.: Socjalistyczna Partia Niemiec (SPD).
- Przy transkrypcji z alfabetów innych niż łaciński należy przestrzegać reguł określonych w polskiej normie bibliotecznej: PN-ISO 9-2000.
- W wypadku nazw miejscowości znajdujących się poza granicami Polski ale posiadającymi polskie nazwy, należy w tekście użyć nazwę polskojęzyczną, np. Drezno (zamiast Dresden), Praga (zamiast Praha), Lwów (zamiast Lviv), Nowy Jork (zamiast New York). Uwaga ta nie odnosi się do zapisu bibliograficznego, w którym nazwę miasta należy umieścić w formie podanej przez wydawcę.



- W razie posługiwania się historycznymi (niepolskimi) jednostkami miar i wag (funt, łut, uncja, stopa, łokieć, wiorsta, mila, kamień, cetnar itd.), prosi się Autorów o przeliczenie w przypisie na obecnie używane w Polsce wartości, umożliwiające czytelnikowi pełne zrozumienie tekstu. Ma to szczególne znaczenie, gdy określenie używane w czasach dawniejszych nie jest jednoznaczne (mila śląska, czeska, pruska, angielska, morska itd.), albo w ciągu wieków ulegało zmianom.
- Teksty opracowań (analizy, syntezy) muszą zawierać przypisy. Numer przypisu powinien zostać zamieszczony po fragmencie tekstu, do którego odnosi się przypis. Oznaczenie przypisu należy umieścić bezpośrednio po tekście przed znakiem przestankowym.
- Przypisy służą zasadniczo do podawania źródeł wykorzystanych przy pisaniu pracy. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się zamieszczanie w przypisach dodatkowych, niedługich komentarzy, wyjaśnień uzupełniających albo leksykalnych oraz cytatów.
- Przypisy powinny być umieszczone pod tekstem i posiadać numerację ciągłą.
- W przypadku powoływania się na źródło archiwalne, muzealne lub biblioteczne należy podać miejsce przechowywania źródła oraz jego sygnaturę albo numer inwentarzowy.
- Przy powoływaniu się na tekst opublikowany należy podać: pierwszą literę imienia autora (z kropką), nazwisko autora, tytuł pracy oraz miejsce i rok wydania jeśli jest to publikacja książkowa, albo dane bibliograficzne dzieła zwanego, w którym ukazała się praca. Przykłady zapisów zostały zamieszczone pod niniejszymi Wskazówkami.
- W wypadku niemożności ustalenia autora książki (anonimowego autora) należy przed tytułem użyć skrót „[b.a.]” w nawiasie kwadratowym.
- Jeśli w publikacji nie jest podany rok wydania, używa się skrótu „b.r.w.” o ile z innych źródeł nie wynika, w którym roku ukazała się dana pozycja. Jeśli rok opublikowania nie został podany, natomiast możemy go ustalić (np. na podstawie katalogów bibliotecznych), rok wydania podajemy w nawiasie kwadratowym.
- W wypadku nienumerowanych stron (np. w gazetach codziennych) należy zastosować skrót „nlb”.
- Praca cytowana wcześniej i obecnie cytowana ponownie w kolejnym przypisie winna zawierać dane autora (pierwsza litera imienia z kropką, pełne nazwisko autora), pierwsze słowa tytułu zakończone wielokropkiem i w nawiasie kwadratowym numer przypisu, w którym pozycja ta wystąpiła po raz pierwszy w pełnym zapisie bibliograficznym, a następnie strona w pracy cytowanej, do której odnosi się bieżący przypis.
- Jeśli przypis odwołuje się do pracy podanej w przypisie bezpośrednio go poprzedzającym, należy użyć jedynie określenia „ibidem” z podaniem numeru strony.

- Przy powoływaniu się na źródło znajdujące się w Internecie na stronach www obowiązują wszystkie zasady dotyczące podawania danych autora i tytułu tekstu (ewentualnie również wydawnictwa, jeśli publikacja ukazała się także w druku). Poza tymi danymi należy podać adres strony www i bezwzględnie zamieścić informację o dacie korzystania ze strony.

**Przykładowe opisy bibliograficzne w przypisach:**

**Wydawnictwo zwarte:**

1. K. Maleczyńska, *Dzieje starego piapiernictwa śląskiego*, Wrocław-Warszawa-Kraków 1961, s. 92.

**Rozprawa w wydawnictwie zwartym:**

2. K. Popiński, *Rola edukacji na poziomie wyższym w modernizacji społeczno-ekonomicznej Polski w latach 1945-1989*, [w:] *Modernizacja czy pozorna modernizacja*. Praca zbiorowa pod red. J. Chumińskiego, Wrocław 2010, s.232.

**Artykuł w czasopiśmie:**

3. J. Piłatowicz, *Chemiczne stowarzyszenie inżynierów i techników w Polsce do 1939 r.*, „Kwartalnik historii Nauki i Techniki”, R. 2003, nr 3-4, s. 95.

**Praca cytowana ponownie oraz zapis przypisu odnoszący się do pracy podanej w bezpośrednio go poprzedzającym przypisie:**

4. K. Popiński, *Rola edukacji na poziomie wyższym...* [2], s. 235.
5. *Ibidem*, s. 236.

**Praca z anonimowym autorem i niezamieszczonym rokiem wydania publikacji:**

6. [b.a.], *Bad Reinerz, klimatischer waldreicher Höhenkurort*, Bad Reinerz [1891], s. 5.

**Źródło znajdujące się w Internecie:**

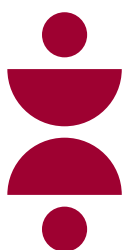
7. A. Defren, *Die Hochschule für Welthandel in Wien: Geschichte und Entwicklung von 1919 bis 1942*, VDM Verlag Dr. Müller, 2007, <<http://www.weltbild.de/3/14896961-1/buch/die-hochschulefuer-welthandel-in-wien.html>> [dostęp: 17 września 2012 roku].





Duszniki-Zdrój





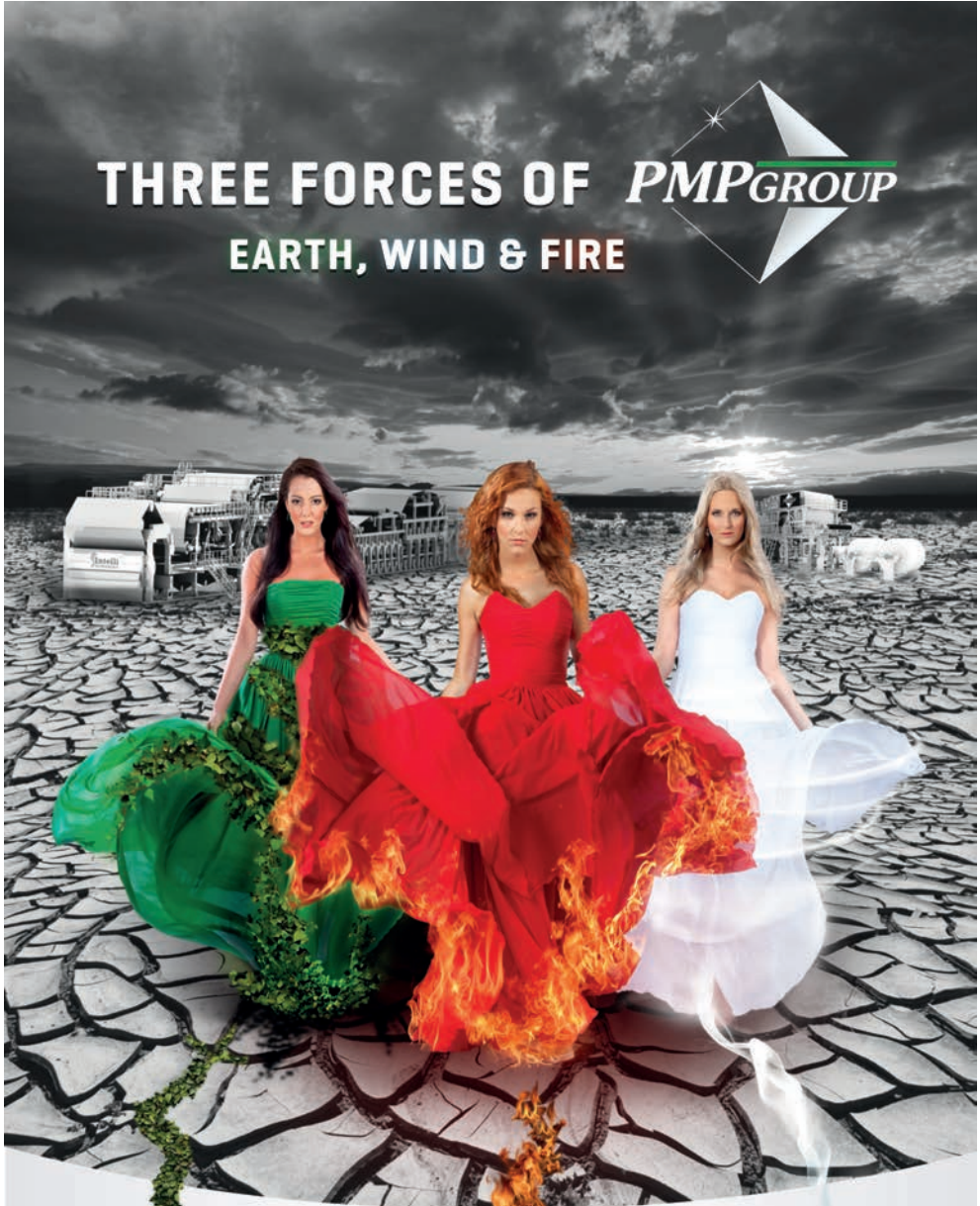
# PWPW

POLSKA WYTWÓRNIA  
PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

PWPW S.A. partnerem Muzeum Papiernictwa  
w Dusznikach Zdroju

# THREE FORCES OF *PMP*GROUP

## EARTH, WIND & FIRE



PHOENIX CONCEPT™



[www.pmpgroup.com](http://www.pmpgroup.com)

